

Одеська обласна організація

Інформаційний бюлетень

№ 2

січень 2020 рік

Доплата до мінімальної заробітної плати

у 2020 році

Доплата до мінімальної заробітної плати

У 2020 році підвищилася мінімальна зарплата, тому знову треба забезпечити дотримання її норм. Розглянемо на прикладах, коли та як нараховувати доплату до мінімалки в різних ситуаціях.

Склад мінімальної зарплати 2020

Мінімальна заробітна плата забезпечує мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці. Вона встановлюється одночасно в місячному та погодинному розмірі (ст. 95 КЗпП). У 2020 році її місячний розмір складає **4723 грн** ;

погодинний – **28,31 грн** ($=4723 \times 12 / 2002$, де 2002 – кількість робочих годин на 2020 рік при 40-годинному робочому тижні, лист Мінсоцполітики від 29.07.2019 № 1133/0/206-19).

Увага: не всі зарплатні виплати вважаються такими, що входять до складу мінімальної зарплати.

Гарантії мінімальної зарплати перераховані в ст. 3¹ Закону України “Про оплату праці” від 24.03.1995 р. № 108 (далі – Закон про оплату праці).

Перелік виплат, що входять до мінімальної заробітної плати:

- **основна зарплата за тарифною ставкою (окладом)**, тобто винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці, відрядними розцінками робітників і посадовими окладами керівників, фахівців, технічних службовців;
- **оплата праці в дні відрядження**;
- **надбавки і доплати до тарифних ставок (окладів)**, у тому числі надбавки та доплати за суміщення професій (посад), розширення зони обслуговування або збільшення обсягу робіт, виконання обов’язків тимчасово відсутнього працівника, класність водіям, науковий ступінь, вчене звання;
- **премії та винагороди**, у тому числі за вислугу років, які мають систематичний характер, наприклад, щомісячні та кварталні премії;
- **оплата роботи у святкові та неробочі дні**, яка проводиться в межах місячної норми оплати праці, у тому числі в подвійному розмірі;

- **винагороди**, які виплачуються додатково відповідно до тарифної ставки (окладу), посадового окладу;
- **винагороди та заохочення**, які виплачуються раз на рік або мають разовий характер, наприклад, річні премії;
- **індексація заробітної плати – частина мінімальної зарплати** (див. лист Мінсоцполітики від 13.02.2017 р. № 317/0/101-17/282 – хоча цей лист уже і відкликаний у Мінсоцполітики, але він не є нормативним документом та використані у ньому пояснення цілком логічні та діючі).

Водночас за роботу за сумісництвом працівник отримує заробітну плату відповідно до укладеного трудового договору, а не доплату. Тому цю зарплату **не зараховують до мінімальної зарплати**.

Увага: доплата до мінімальної зарплати – частина фонду оплати праці, а саме фонду додаткової зарплати.

Якщо заробіток по вищевказаним складовим протягом місяця нижче від мінімальної зарплати 2020, то необхідно провести доплату до мінімального рівня (тобто до суми 4723 грн. у 2020 р.) Така доплата нараховується разом із зарплатою та виплачується одночасно з нею (ст. 31 Закону про оплату праці).

Доплата до мінімальної зарплати входить до складу додаткового фонду зарплати за відомою Інструкцією зі статистики зарплати Держстату від 13.01.2014 р. № 5, далі – Інструкція № 5). При цьому розраховувати доплату до мінзарплати при виплаті авансу не потрібно – все треба робити при виплаті зарплати за другу половину місяця.

Увага: доплата до мінімальної зарплати рахується в кінці місяця.

Неповний робочий час і доплата до мінімальної зарплати

У разі укладення трудового договору про роботу на умовах неповного робочого часу, а також при невиконанні працівником у повному обсязі місячної (годинної) норми праці мінімальна зарплата розраховується пропорційно до виконаної норми праці (наприклад, для роботи на **0,5 ставки** це буде **2361,50 грн (=4723×0,5)** у 2020 р., на **0,75 ставки** – **3542,25 грн (=4723×0,75)** і т.д.). Нараховані виплати порівнюються уже з даною величиною.

Увага: 4723 грн – сума, до якої треба доплачувати у 2020 році. Якщо виплата прямо не зазначена у винятках до ст. 3¹ Закону про оплату праці (див. нижче), то вона включається до складу мінімальної зарплати.

Що не входить до мінімальної зарплати (винятки)

До виплат, які не враховуються при обчисленні заробітної плати для забезпечення її мінімального розміру, належать:

- доплати за роботу в несприятливих умовах праці та підвищеного ризику для здоров'я;
- доплата за роботу в нічний час;
- доплата за роботу в надурочний час;
- виплата за роз'їзний характер роботи;
- премії до ювілейних і святкових дат.

Увага: нічні йдуть понад доплату до мінімалки і при її розрахунку не враховуються.

Також не включають до мінімальної зарплати (роз'яснення у листі Мінсоцполітики від 17.05.2017 р. № 1452/0/101-17):

- оплату за невідпрацьований час;
- виплати, що не належать до фонду оплати праці.

До таких виплат зокрема належать:

- відпускні та їх компенсація у разі невикористання щорічної (основної та додаткової) відпустки, та додаткових відпусток працівникам, які мають дітей;
- плата працівникам, які залучаються до виконання державних або громадських обов'язків, якщо вони виконуються в робочий час;
- оплата працівникам-донорам днів обстеження, здавання крові та відпочинку;
- суми матеріальної допомоги (разової, на соціально-побутові потреби);
- оплата тимчасової непрацездатності (лікарняні, декретні);
- сума вихідної допомоги при припиненні трудового договору;
- винагороди за договорами ЦПХ;
- добові за час відрядження;
- інші виплати за невідпрацьований час.

Також як оплата невідпрацьованого часу розглядається виплата **мобілізованим працівникам** середнього заробітку. Доплата до мінімальної заробітної плати по таких виплатах **не нараховується**. Що це значить? Відпускні, лікарняні, декретні, оплата мобілізованим за місяць можуть цілком бути меншими за мінімалку, так як є виплатами, які розраховуються на основі середнього заробітку. Тобто це результат праці в попередні місяці, в той час як мінімальна зарплата є державною гарантією мінімальної оплати за працю в поточному місяці.

Увага: по відпускних, лікарняних та інших виплатах за невідпрацьований час доплата до мінімальної зарплати не нараховується.

Доплата до мінімальної зарплати та її вплив на інші виплати

Як уже зазначалось, за пп. 2.2.1 Інструкції № 5, доплата до мінімальної заробітної плати входить до складу додаткової зарплати. З цього такі наслідки:

- доплата враховується під час обчислення середнього заробітку при нарахуванні відпускних, компенсації відпустки, оплати часу відрядження та розрахунках в інших випадках збереження середнього заробітку (п. 3 Порядку, затвердженого КМУ від 08.02.1995 р. № 100);
- доплата враховується при нарахуванні лікарняних, декретних (п. 7 Порядку, затвердженого КМУ від 26.09.2001 р. № 1266). Це теж виплати за невідпрацьований час;
- доплата включається до оподаткованого доходу на рівні з іншою зарплатою, тобто по ній сплачуються ПДФО, військовий збір та ЄСВ.

Увага: доплата до мінімальної зарплати включається в обчислення середньоденної зарплати в розрахунку відпускних, лікарняних і декретних.

Приклади донарахувань до мінзарплати

Приклад 1. Повний робочий день

Бухгалтер установи (підприємства) працює 8 год на день. Згідно зі штатним розписом його оклад 3500 грн. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 168 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня (21 робочий день у березні). Доплат та інших надбавок не було.

Донарахування до мінімальної зарплати становить: $4723 - 3500 = 1223$ грн.

Зарплата за лютий становить: $3500 \text{ грн.} + 1223 \text{ грн.} = 4723 \text{ грн.}$

Приклад 2. Повний робочий день та понаднормові виплати

Працівник установи (підприємства) працює 8 год на день. Згідно зі штатним розписом його оклад 3500 грн. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 168 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня (21 робочий день у березні). Також 2 рази він виходив на роботу поза графіком (по 8 годин).

Зарплата працівника: $3500 + 2 \times 8 \times 3500 / 168 = 3500 + 333,33 = 3833,33$ грн.

Понаднормові виплати не враховуються при визначенні мінімальної зарплати, тому необхідно донарахувати доплату: $4723 - 3500 = 1223$ грн.

Загальна сума зарплати за лютий складе: $1223 + 3833,33 = 5056,33$ грн.

Приклад 3. Неповний робочий день. Оплата перевищує мінімальний рівень

Бухгалтер установи працює 6 год на день. Згідно зі штатним розписом його оклад 4500 грн. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 126 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня. Додатково йому була нарахована місячна премія – 300 грн.

Нараховано зарплати згідно з окладом : $126/168 \times 4500 = 0,75 \times 4500 = 3375,00$ грн.

Зарплата разом з премією: $3375 + 300 = 3675$ грн.

Мінімальний рівень оплати для 126 год. у березні 2020 р.: $0,75 \times 4723 = 3542,25$ грн.

Доплата до мінімалки відсутня, оскільки: $3675,00$ грн $>$ $3542,25$ грн.

Зарплата за березень бухгалтера складе: $3675,00$ грн.

Приклад 4. Неповний робочий день. Оплата нижча за мінімальний рівень

Бухгалтер установи працює 6 год на день. Згідно зі штатним розписом його оклад 4500 грн. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 126 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня.

Нараховано зарплату згідно з окладом: $126/168 \times 4500 = 0,75 \times 4500 = 3375,00$ грн.

Мінімальний рівень оплати для 126 год: $0,75 \times 4723 = 3542,25$ грн.

Доплата до мінімальної зарплати необхідна, оскільки: $3375,00$ грн $<$ $3542,25$ грн.

Доплата: $3542,25 - 3375,00 = 167,25$ грн.

Зарплата за березень становить: $3375 + 167,25 = 3542,25$ грн.

Приклад 5. Індиксація зарплати

Бухгалтер установи (підприємства) працює 8 год на день. Згідно зі штатним розписом його оклад 3500 грн. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 168 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня (21 робочий день у березні). Коефіцієнт проведення індексації 0,0523.

Зарплата за березень становить: $3500 \text{ грн} + 3500 \times 0,0523 = 3500 + 183,05 = 3683,05 \text{ грн.}$

При порівнянні враховуємо в розмірі зарплати суму індексації: $4723 - 3683,05 = 1039,95 \text{ грн.}$

За березень зарплата працівника становить: $3500 + 183,05 + 1039,95 = 4723 \text{ грн.}$

Приклад 6. Доплата в місяці прийняття на роботу

Бухгалтер установи (підприємства) був прийнятий на роботу 13 березня 2020 р. та відпрацював 13 днів. Згідно зі штатним розписом його оклад 4000 грн. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 104 год з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня.

У разі прийняття працівника на роботу доплату обчислюємо пропорційно кількості відпрацьованих днів. Зарплата за березень становить: $4000 \text{ грн} \times 104/168 = 2476,19 \text{ грн.}$

Розрахунковий мінімум для працівника: $4723 \times 104/168 = 2923,76 \text{ грн.}$

Доплата необхідна, оскільки: $2476,19 \text{ грн} < 2923,76 \text{ грн.}$

Доплата становить: $2923,76 - 2476,19 = 447,57 \text{ грн.}$

За лютий зарплата працівника становить: $2476,19 + 447,57 = 2923,76 \text{ грн.}$

Приклад 7. Доплата в місяці звільнення з роботи

Бухгалтер установи звільняється 03 березня 2020 р. (відпрацьовано у березні 2 дні). Оклад 4000 грн. Нараховано також 3500 грн компенсації за невикористану відпустку. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 16 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня.

Зарплата за березень становить: $4000 \text{ грн} \times 16/168 = 380,95 \text{ грн.}$

Розрахунковий мінімум для працівника: $4723 \times 16/168 = 449,81 \text{ грн.}$

Доплата до мінімальної зарплати необхідна, оскільки: $380,95 \text{ грн} < 449,81 \text{ грн.}$ Суму компенсації відпусток не враховуємо, оскільки це виплата за невідпрацьований час.

Доплата становить: $449,81 - 380,95 = 68,86$ грн.

За березень загальна сума нарахувань працівнику становить: $380,95 + 68,86 + 3500 = 3949,81$ грн.

Приклад 8. Доплата в місяці відпустки

Бухгалтер установи з 26 березня 2020 р. йде у щорічну відпустку (відпрацьовано у березні 17 днів). Оклад 4000 грн. Нараховано також 4500 грн. відпускних. За березень 2020 р. ним відпрацьовано 135 год. з 168 год. за нормою для 40-годинного робочого тижня.

Зарплата за березень становить: $4000 \text{ грн} \times 135/168 = 3214,29$ грн.

Розрахунковий мінімум для працівника: $4723 \times 135/168 = 3795,27$ грн.

Доплата до мінімальної зарплати необхідна, оскільки: $3214,29 \text{ грн} < 3795,27$ грн. Суму оплати відпусток не враховуємо, оскільки це виплата за невідпрацьований час.

Доплата становить: $3795,27 - 3214,29 = 580,98$ грн.

За березень загальна сума нарахувань працівнику становить: $3214,29 + 580,98 + 4500 = 8295,27$ грн.

Приклад 9. Суміщення посад

Працівник установи (підприємства) відпрацював у березні 2020 р. за графіком своєї роботи 168 год з 168 год за нормою для 40-годинного робочого тижня (21 робочий день). Оклад працівника 4000 грн. Крім того, протягом березня він виконував обов'язки тимчасово відсутнього колеги. За суміщення посад була нарахована доплата 30% посадового окладу працівника, який був відсутній (оклад відсутнього – 4500 грн).

Працівнику було нараховано в березні: $4000 + 0,3 \times 4500 = 5350$ грн.

Доплата за суміщення посад включається до мінімальної заробітної плати (див. перелік на початку консультації), тому працівник у березні **не отримує доплати до мінімальної зарплати**, оскільки $5350 > 4723$ грн.

Приклад 10. Робота за сумісництвом

Працівник працює за внутрішнім сумісництвом: 1 ставка за основним місцем (оклад 4000 грн) та 0,5 ставки за сумісництвом (оклад 3500 грн). У березні 2020 р. ним була виконана норма праці для 168 год. за основним місцем та 79 год. за сумісництвом при місячній нормі 168 год. для 40-годинного робочого тижня.

При такій роботі працівник як сумісник виконує іншу роботу за окремим трудовим договором у вільний від основної роботи час. Облік такого часу ведеться окремо. Отже, доплата до мінімальної зарплати визначається окремо для кожного місяця роботи.

Нараховано за основним місцем роботи: 4000 грн.

Нараховано на роботі за сумісництвом: $3500 \times 79/168 = 3500 \times 0,47 = 1645$ грн.

Мінімальна зарплата для роботи за основним місцем: 4723 грн.

Мінімальна зарплата для роботи за сумісництвом: $4723 \times 79/168 = 4723 \times 0,47 = 2219,81$ грн.

Доплата за основним місцем: $4723 - 4000 = 723,00$ грн.

Доплата на роботі за сумісництвом: $2219,81 - 1645,00 = 574,81$ грн.

Всього нараховано працівнику в березні: $(4000 + 723) + (1645 + 574,81) = 4723 + 2219,81$ грн = 6942,81 грн.

Підготувала
завідувач соціально-
економічного захисту
працівників
Подгорець В.В.
067 654 42 35

